

**МЯСНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ БЫЧКОВ УКРАИНСКОЙ
КРАСНО-ПЕСТРОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ И ЕЕ ПОМЕСЕЙ С
АВСТРИЙСКИМ СИММЕНТАЛОМ.** Бацман Ю.

Рассмотрена мясная продуктивность генотипов (австрийский симментал × украинская красно-пестрая молочная порода) являющейся лучшей, чем материнская порода.

Мясная продуктивность, генотипы, материнская порода

**THE MEAT PRODUCTION THE BULLS UKRAINIAN RED-
MOTLEY MILK BREED AND HER GENOTYPES WITH AUSTRIAN
SIMMENTAL.** Batsman U.

The meat production of genotypes (the austrian simmental × the Ukrainian red-motley milk breed) is better than the maternal breed.

The meat production, genotypes, the maternal breed

УДК 639.3.032

В.В. БЕХ

Институт рыбного хозяйства УААН

**ДРУГИЙ ЕТАП СЕЛЕКЦІЇ МАЛОЛУС-
КАТОГО КОРОПА НОВОГО ТИПУ
ЛЕБЕДИНСЬКОЇ ЗАВОДСЬКОЇ ЛІНІЇ**

Висвітлено основні результати селекції другого покоління лебединської заводської лінії малолускатої внутрішньопорідного типу української рамчастої породи коропа.

Селекція, малолускатий короп

З розвитком ринкових відносин в Україні, перед вітчизняним рибництвом постає завдання щодо покращання якості продукції та розширення його асортименту. Короп, як тради-

© В.В. Бех, 2009

Розведення і генетика тварин. 2009. № 43

ційний об'єкт культивування у ставових господарствах, має значний потенціал щодо вдосконалення. Це стосується не лише його продуктивних якостей, а й товарного вигляду, що передбачає, зокрема, підвищену індивідуальну масу, малолускатість, м'ясні форми екстер'єру та пов'язану з цим високоспинність [1, 2].

Схемою виведення українського малолускатого коропа нового типу передбачено створення трьох гетерогенних заводських ліній, що повинні відрізнитись як генезисом, так і продуктивними якостями. Пристосованість кожної лінії до певних природно-кліматичних умов також відіграє значну роль у селекційному процесі.

Матеріал і методика досліджень. У 1998 р. відповідно до селекційної програми у ВАТ «Лебединська РМС» Сумської області розпочався другий етап селекції малолускатого коропа нового типу УМК^Л_{F₂} лебединської заводської лінії [3, 4]. З цією метою проведено схрещування самок УМК_{F₁} походження (УР × Ф) з самцями УМК_{F₁} (Ф × УР), які були завезені у ВАТ «Лебединська РМС» з дослідного господарства «Нивка» Інституту рибного господарства УААН.

Основні рибогосподарські дослідження були проведені за загальноприйнятими у рибництві та селекції методиками [5–7].

За основний напрямок подальшої селекції було визначено покращання продуктивних якостей (маса та життєстійкість) водночас з поліпшенням екстер'єру та якості лускового покриву у вигляді рамки. Самок реципрокного варіанта УМК_{F₁} (УР × Ф) було використано з метою поліпшення репродуктивних ознак, оскільки останні значною мірою успадковуються за материнською лінією.

При цьому напруженість відбору становила 8–10% у віці однорічок та дворічок і до 20% у віці триліток. При переведенні старшовікового ремонту до стада плідників проводився коригуючий відбір за статевими ознаками, який сягав 50–70%.

Дані, отримані в процесі досліджень, проходили статистичну обробку за методиками Лакіна Г.Ф. [8] та Мінцера О.П., Уга-

рова Б.Н., Власова В.В. [9] за допомогою програми Statistica 6.0. При цьому порівняння двох генеральних сукупностей у випадку, коли число ступенів свободи не перевищувало 30, проводили за допомогою критерію Стьюдента t_d , в іншому випадку – за допомогою нормованого відхилення z .

Результати досліджень. Протягом 5–6 років були сформовані ремонтно-маточні племінні стада другого покоління селекції лебединської заводської лінії та надано їм комплексну рибницько-біологічну оцінку.

Зокрема, рибопродуктивність вирощувального ставу № 3 у сезоні 2001 р. досягла 1199 кг/га при виході цьоголіток, отриманих від природного нересту, 68,5% (табл. 1).

1. Рибницька характеристика цьоголіток малолускатого коропа лебединської заводської лінії УМК¹_{F₂} у 2001 р.

Ставок, № / га	Посаджено мальків з нерестових ставів на вирощування, тис.екз./га	Виловлено цьоголіток			Вихід цьоголіток, %	Рибопродуктивність, кг/га	Згодовано комбікормів, кг	Затрати комбікормів, од.
		всього, кг	тис. екз.	середня маса, г				
3/4,5	315/70	5394	215775	25,0	68,5	1199	20000	3,71

У дослідний період зимостійкість коропів F₂ лебединської лінії коливалась у межах 72–85% залежно від особливостей конкретного зимувального сезону.

Рибопродуктивність товарних дволіток у контрольному вирощуванні сезону 2002 р. досягла 1207,5 кг/га при затратах комбікорму 2,8 одиниць (табл. 2).

2. Рибницька характеристика дволіток малолускаго коропа лебединської заводської лінії УМК^І_{F₂} у 2002 р.

Ставок, №/га	Посаджено однорічок		Виловлено дволіток, став			Вихід дволіток, %	Рибопродуктивність, кг/га	Згодовано комбікормів, кг	Затрати комбікормів, од.
	екз. екз./га	середня маса, г	всього, кг	екз.	середня маса, г				
4/9	18000	25	11318	16146	701	89,7	1207,5	30000	2,8
	2000								

Показники будови тіла коропів УМК^І_{F₂} у товарному віці подано в табл. 3.

3. Показники тілобудови товарних дволіток УМК^І_{F₂} (n=50)

Показники	УМК ^І _{F₂}
W, г	M±m 708±16,8
K _B	M±m 3,48±0,04
l/H	M±m 2,35±0,02
l/O	M±m 1,12±0,01
l/C	M±m 3,58±0,03
l _x /h _x	M±m 1,107±0,003

Оцінка репродуктивних показників коропів УМК^І_{F₂} у ВАТ «Лебединська РМС» проводилась за умов природного нересту у нерестових ставах (табл. 4).

4. Репродуктивні показники плідників УМК^І_{F₂} у ВАТ «Лебединська РМС» у 2006 р.

№ нерестового ставу	Посадка коропів на нерест			Дата нересту	Температура, °С	Дата		Виловлено личинок	
	дата	температура, °С	кількість гнізд			вилуплення ембріонів	відлову личинок	всього, тис. екз.	від одного гнізда, тис. екз.
9	31.05	22	5	1.06	18	4.06	8.06	1400	280
10	31.05	22	5	1.06	18	4.06	8.06	1300	260
3	1.06	20	5	3.06	23	6.06	10.06	1450	290
4	1.06	20	5	3.06	23	6.06	10.06	1300	260
7	12.06	18	10	14.06	19	18.06	22.06	2800	280
9	12.06	18	10	14.06	19	18.06	22.06	2800	280

У результаті досліджень встановлено, що коропам F_2 лебединської лінії властива висока плодючість, при цьому вихід 3-добових личинок від одного гнізда плідників становить 277,5 тис. екз.

Починаючи з 2002 р., вирощування та формування селекційно-племянних стад малолускатого коропа лебединської заводської лінії окрім ВАТ «Лебединська РМС» здійснюється також у ВАТ «Криворіжсьрибгосп». За результатами штучного відтворення та інкубаційної кампанії встановлено, що робоча плодючість самок малолускатого коропа у ВАТ «Криворіжсьрибгосп» становить 600,8 тис. ікринок, відносна – 82,4 тис. ікринок/кг при 100% позитивній реакції на гормональну стимуляцію. В цілому, за нерестові сезони 2004–2006 рр. позитивна реакція самок на гормональну стимуляцію в цьому господарстві сягала 92%.

Завдяки високій напруженості відбору за масою та екстер'єром вдалось значно покращити екстер'єр коропів лебединської лінії в обох господарствах-репродукторах. Середньозважену характеристику будови тіла плідників $УМК_{F_2}^L$ подано у табл. 5.

5. Середньозважені показники будови тіла плідників $УМК_{F_2}^L$ у 2004–2006 рр.

Показники	Стать	
	самки (n=30)	самці (n=30)
W, кг	8,31±0,72	6,11±0,50
K_B	3,31±0,05	3,24±0,04
l/H	2,21±0,04	2,28±0,04
l/O	1,09±0,01	1,11±0,01
l/C	3,41±0,04	3,42±0,04
l_x/h_x	1,14±0,01	1,14±0,01

Висновки. У результаті схрещування самок коропа $УМК_{F_1}$ походження ($УР \times \Phi$) з самцями $УМК_{F_1}$ ($\Phi \times УР$) та використанням масового відбору за бажаним фенотипом вдалось отримати малолускатих коропів другого селекційного поко-

ліній F_2 лебединської заводської лінії з високими продуктивними якостями та покращеними репродуктивними показниками та екстер'єром.

1. *Сучасний стан науково-дослідних робіт з виведення малолускатого коропа нового типу для рибних господарств України* / В.В. Бех, В.Г. Томіленко, М.І. Осіпенко, В.П. Марценюк // Розведення і генетика тварин. – 2005. – Вип. 39. – С. 51–56.

2. *Створюється новий тип української рамчастої породи коропа* / В.Г. Томіленко, В.В. Бех, В.М. Павліщенко та ін. // Домашня ферма. – 2005. – № 2. – С. 22.

3. *Перший етап формування нового стада малолускатого коропа та ремонтного стада нивківського лускатого внутрішньопорідного типу в північно-східному регіоні України на прикладі Лебединської РМС* / В.Г. Томіленко, В.В. Бех, М.І. Осіпенко // Рибне господарство. – 2002. – Вип. 61. – С. 41–45.

4. *Особливості створення малолускатого коропа нового типу в умовах ВАТ «Лебединська РМС»* / В.Г. Шапошник, В.В. Бех, В.Г. Томіленко, В.П. Марценюк // Проблеми і перспективи розвитку аквакультури в Україні: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 40-річчю об'єднання «Укррибгосп» 14–15 червня 2004 р., м. Київ. – К., 2004. – С. 69–73.

5. *Бех В.В.* Інструкція з промислового схрещування коропів української рамчастої та румунської рамчастої породи фресинет / В.В. Бех, Томіленко В.Г., Кучеренко А.П.; Інститут рибного господарства УААН. – К., 1998. – 12 с.

6. *Томіленко В.Г.* Інструкція з організації племінної роботи в коропівництві України / В.Г. Томіленко, О.О. Олексієнко, А.П. Кучеренко; Інтенсивне рибництво. – К.: Аграр. наука, 1995. – С. 3–34.

7. *Рекомендації по организации селекционно-племенной работы с карпом в прудовых хозяйствах колхозов и совхозов Украинской ССР* / М.В. Гринжевский, В.М. Сабодаш, П.В. Микитюк, В.М. Базилевич. – К., 1986. – 72 с.

8. *Лакин Г.Ф.* Биометрия / Г.Ф. Лакин. – М.: Высш. шк., 1990. – 352 с.

9. *Минцер О.П.* Методы обработки медицинской информации / О.П. Минцер, Б.Н. Угаров, В.В. Власов. – К.: Вища шк., 1991. – 271 с.

**ВТОРОЙ ЭТАП СЕЛЕКЦИИ МАЛОЧЕШУЙЧАТОГО КАРПА
НОВОГО ТИПА ЛЕБЕДИНСКОЙ ЗАВОДСКОЙ ЛИНИИ. Бех В.**

Представлены основные результаты селекции второго поколения лебединской заводской линии малочешуйчатого внутривидового типа украинской рамчатой породы карпа.

Селекция, малочешуйчатый карп

**THE SECOND STAGE OF THE SELECTION OF THE SCALELESS
COMMON CARP OF THE NEW TYPE OF THE LEBEDYN PLANT
LINE. Bekh V.**

The basic results of selection of the second generation of the Lebedyn plant line of the scaleless intrabreed type of Ukrainian frame bred of common carp are presented in the article.

УДК 636.2.082.12

О.Д. БІРЮКОВА

Інститут розведення і генетики тварин УААН

**ІМУНОГЕНЕТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ
ЛІНІЇ РІГЕЛА У БУКОВИНСЬКОМУ
ЗАВОДСЬКОМУ ТИПІ**

Проведено імуногенетичний аналіз лінії Рігела за алелями EAB. Виявлено генетичну специфіку та маркери вихідних порід у поколіннях нащадків родоначальника.

Генетична структура, алель, групи крові, буковинський заводський тип

У системі генетико-селекційного моніторингу значна увага приділяється оцінці генетичної ситуації й аналізу генетичних процесів у популяціях великої рогатої худоби [1]. Проведен-

© О.Д. Бірюкова, 2009

Розведення і генетика тварин. 2009. № 43